

SKUPNOST NARAVNIH PARKOV
Slovenije

www.naravniparkislovenije.si

PERNATI SVET PTIC

Pozdravljeni mladi parkoslovci in parkoslovke – raziskovalci in raziskovalke naravnih parkov Slovenije! Ponovno pozdravljeni v barvitem, slikovitem in tudi glasnem svetu ptic.

Pred vami je **2. sklop nalog**, v katerem boste odkrivali ptice Kozjanskega regijskega parka, Krajinskega parka Ljubljansko barje, Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera, Krajinskega parka Strunjan in Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Pri reševanju nalog si pomagajte s povezavami, navedenimi v posamezni nalogi in na spletni strani posameznega naravnega parka.

Vsaka naloga ima geslo. Ko boste opravili vse naloge in zbrali vsa gesla, si boste prislužili priznanje Parkoslovec ali Parkoslovka šolskega leta 2022/2023.

Pridružite se nam in raziskujte pernati svet ptic!

KOZJANSKI REGIJSKI PARK

Ptice Kozjanskega parka

Kozjanski
park

Kozjanski regijski park je eno najstarejših in največjih zavarovanih območij v Sloveniji. Ponaša se z izjemno biotsko pestrostjo – tu živi veliko rastlinskih in živalskih vrst, ki jih drugje poznajo le še iz knjig. Kukavičevke, metulji, hrošči, dvoživke ... in seveda ptice.

Pisan in glasen je svet kozjanskih ptic. Tu živi 120 vrst ptic, od tega 83 vrst stalnih gnezdil.

Vstopite v svet nad nami – spoznajte, kdo se oglašja na grmih, drevesih in travnikih in kdo polepša modrino neba.

GESLO:

Foto:

Jure Novak (pogorelček, vodomec, vijeglavka,

smrdokavra, rjavi srakoper)

Teo Hrvoje Oršanič (čebelar, bela štoklja)

Barbara Ploštajner (veliki skovik)

pogorelček
vodomec rjavi srakoper
smrdokavra bela štoklja
vijeglavka
veliki skovik

Zgoraj so imena ptic, ki so na fotografijah. Vpiši jih v ustrezne kvadratke in dobil boš ime ptice, ki je rešitev naloge.

V nalogi iščemo ime ptice, ki spada med najbolj živopisane ptice v Sloveniji. Ta ptica ne gnezdi v duplih ali v gnezdih, ampak si v primerno peščeno steno skoplje gnezdilni rov. Hrani se z velikimi žuželkami – sršeni, kačjimi pastirji, osami, čebelami.

Je selivka, pri nas je le od začetka maja do začetka avgusta.

V Kozjanskem parku gnezdi v peskokopu pri kraju Bizeljsko, kjer je urejena opazovalnica, iz katere jih lahko lepo opazujemo.

Je ogrožena in zavarovana vrsta.

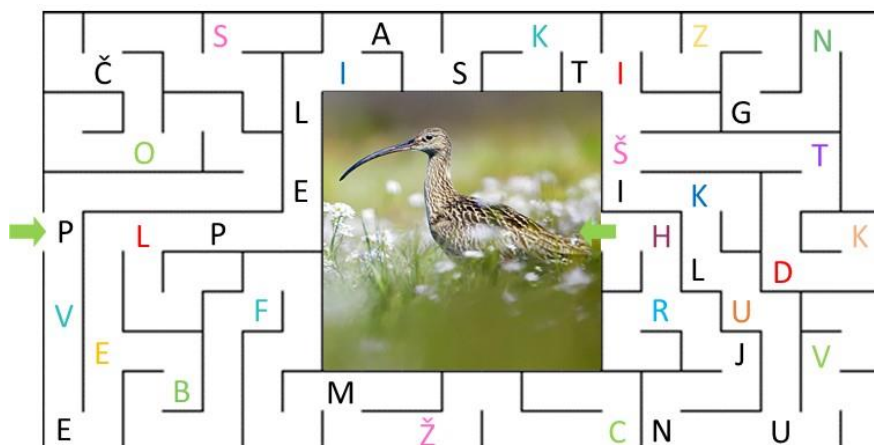

Ptice v parku, kjer travnik ni enak travniku

»Nad vodami so se spreletavale race, gosi in labodi. V plitvinah so brodili pelikani. Po močvirjih so se prestopale bele in črne štoklje. Čaplje so počasno zamahovale z dolgimi sivimi perutnicami. Urno so švigali drobni ptiči sem in tja.« Tako je slovenski pisatelj Janez Jalen v romanu Bobri opisal pisan ptičji svet in barjansko ravnico, ko jo je pred mnogimi tisočletji prekrivalo jezero. Kjer je bilo nekoč jezero, se danes razprostira Krajinski park Ljubljansko barje. Na naslednji povezavi si oglej **animirani film Varuh zakladov Ljubljanskega barja**, v katerem boš izvedel, kako se je ta pokrajina, tudi zaradi različnih posegov človeka, spreminjala skozi čas: <https://www.ljubljanskobarje.si/vec-o-parku/za-sole/>. V filmu boš opazil eno izmed ptic, po imenu katere te sprašujemo v nadaljevanju. Ali veš, v grbu katere slovenske občine je upodobljena?

Na Ljubljanskem barju, največjem slovenskem mokrišču, so do sedaj zabeležili več kot 270 različnih vrst ptic. Okoli sto vrst tam tudi gnezdi in nekatere od njih potrebujejo za gnezdenje prav posebne travnike. Takšne travnike morajo kmetje kositi pozno, da se mladiči lahko izvalijo, saj si gnezdo ptice naredijo kar na tleh med travo in drugimi zelmi. Spoznaj nekatere od teh travniških vrst ptic!

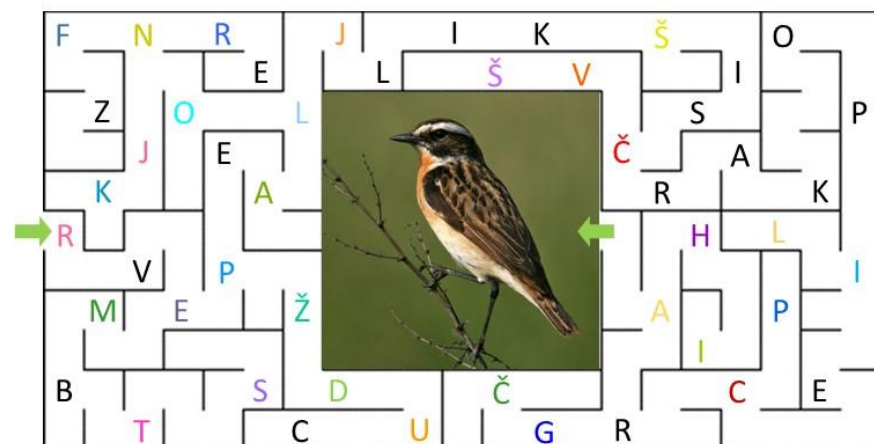
NALOGA: Poišči poti skozi vse tri labirinte. Na poteh »poberi« ustrezne **BARVNE ČRKE**, ki ti bodo dale imena treh travniških vrst ptic na fotografijah, in jih vpiši v kvadratke pod posameznim labirintom.

Največji pobožnik v Sloveniji ima dolg in zakrivljen kljun. Ta mu omogoča, da si svojo najljubšo hrano – deževnike, poišče pod površjem zemlje. Privošči si tudi žuželke, rake, mehkužce, pajke, ribe ...

K nam na gnezdišča se vrne aprila ter si na travnikih z višjo travo naredi gnezdo. Že poleti odleti v toplejše kraje, kjer se rad zadržuje v bližini vode.

Foto: Matej Vranič

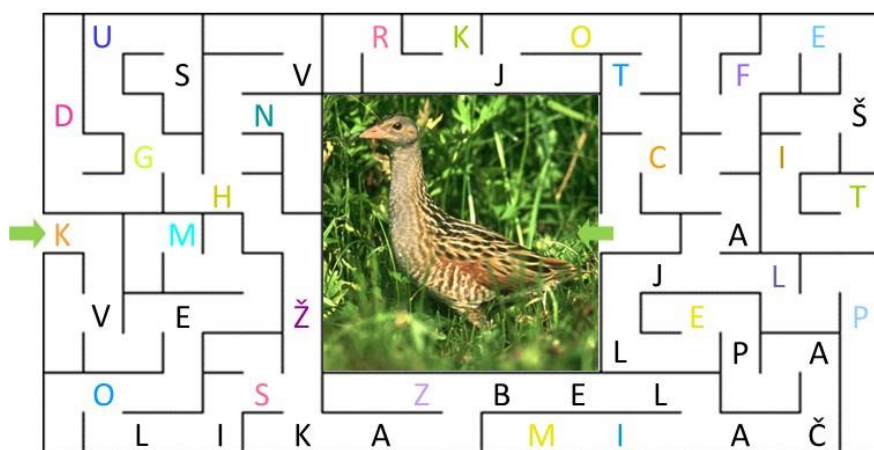

To majhno ptico selivko največkrat opazimo na vrhu grma ali visoke steblike, kjer poje svojo pesem ali opreza za plenom – žuželkami.

Njeno gnezdo je nedaleč stran na tleh v travi dobro skrito pred nepovabljenimi gosti.

Jeseni odleti Afriko, kjer prezimi.

Foto: Davorin Tome

Ponoči aktivno ptico selivko vidimo le redko, saj se večinoma skriva v visoki travi. Svojo pesem »kreks-kreks« ponovi tudi več kot 10.000 krat na noč in se jo sliši tudi 1 km daleč!

Med majem in septembrom gnezdi na barjanskih travnikih in se prehranjuje z žuželkami, polži, deževniki in drugimi nevretenčarji, ne brani pa se niti semen trav in šašev.

Foto: Peter Buchner

2	1				
---	---	--	--	--	--

Več o tej ptici si lahko prebereš na tej povezavi: https://www.ptice.si/wp-content/uploads/2014/03/brosure_2007_1_vodnik_po_koscevi_ucni_poti_nrim.pdf

GESLO:

Iz označenih kvadratkov pri posameznih zgornjih rešitvah prepiši črke v spodnje in izvedel boš, v katerem življenjskem prostoru vse tri ptice živijo.

	1	2	3	1			4			3	5	6		4	2	4
--	---	---	---	---	--	--	---	--	--	---	---	---	--	---	---	---

Za ta življenjski prostor je značilno, da ga je sooblikoval človek, in sicer s košnjo in pašo nekdanjega nizkega barja. Ohranjamo ga le tako, da površin ne gnojimo in jih kosimo le enkrat letno v poznem poletju. S tem omogočimo, da se življenjski krog živali in rastlin, ki jih tu najdemo, sklene.

DODATNA NALOGA:

Na pravi poti skozi vsak labirint najdeš še nekaj drugih, **ČRNO OBARVANIH ČRK**. Te ti dajo imena treh ptic, ki na Ljubljanskem barju ne gnezdiijo, temveč le prezimujejo. Tudi te lahko opaziš na barjanskih travnikih. Na spletu poišči, kam se odpravijo na gnezditev, in se pouči o njihovem življenju.

 <p>Foto: Isle of Man Government, Wikimedia Commons</p>	 <p>Foto: Wouter van der Ham, Wikimedia Commons</p>	 <p>Foto: JJ Harrison, Wikimedia Commons</p>
P _____ L ____	V _____ S _____	V _____ B ____ Č _____

KRAJINSKI PARK PIVŠKA PRESIHAJOČA JEZERA

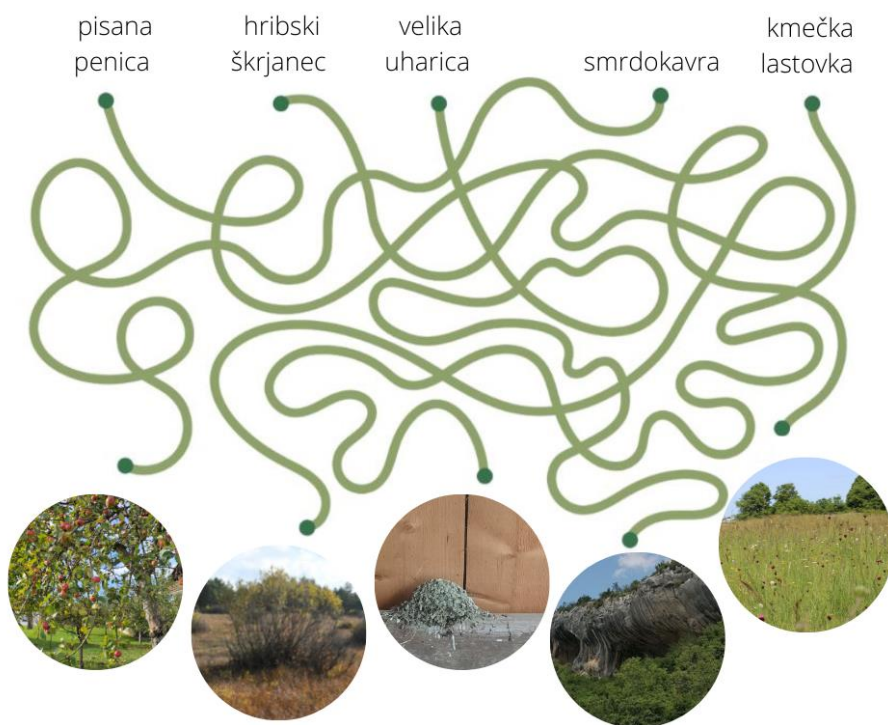

Pozimi le redke ptice ostanejo pri nas. Večina jih odleti v toplejše kraje. Spomladi, ko bo sneg skopnel in bo vreme toplejše, se bodo ptice spet vrstile in začele z gnezdenjem. V Krajinskem parku Pivška presihajoča jezera nekatere ptice gnezdijo v grmovju, sadovnjakih, na travnikih, na skalah, ob naših hišah ...

Pri reševanju naloge boš spoznal, kje vse ptice gnezdijo in kako lahko človek svoje dejavnosti prilagodi, da ptice med gnezdenjem čim manj moti.

*Na fotografiji levo rjavi srakoper (Foto: arhiv KPPPI).

S pomočjo iskanja para v labirintu boš izvedel, katere ptice kje gnezdijo, nato pa boš poiskal in povezal, s katerim ukrepom prispevamo k njihovem ohranjanju. V pomoč ti bo predstavitev živali v zavihku Značilnosti območja na spletni strani parka www.pivskajezera.si in spletni strani Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije www.ptice.si.

Ukrepi (poveži jih z zgornjimi posameznimi pticami / gnezdišči)

omejen
dostop

ohranjanje
mejic

pozna
košnja

ohranjanje
sadovnjakov

hlevi z
živino

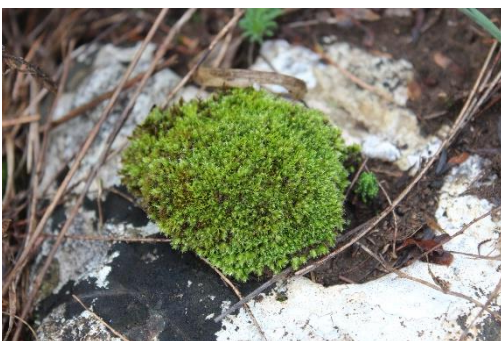
Poskusi narediti gnezdo, kot ga naredijo ptice. Pri gradnji gnezda si ptice pomagajo s spodaj naštetimi materiali, ki jih najdejo v naravi. V besedni igri poišči material in poskusi oblikovati gnezdo. S pomočjo besed na pobarvanih poljih pa sestavi spodnje geslo naloge.

V₁

L

M₇

P₆

GESLO: Na označena mesta vstavi črke iz prejšnje naloge in dobil boš geslo.

P T   N   Š K

Fotografije: arhiv Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera

KRAJINSKI PARK STRUNJAN

Gnezdilke solin

Strunjanske soline in laguna Stjuža se nahajata znotraj Krajinskega parka Strunjan. Obe mokrišči tvorita Naravni rezervat Strunjan.

Strunjanske soline so nastale skozi preoblikovanje plitvine Strunjanskega zaliva z izgradnjo nasipov, kanalov in plitvih bazenov. Njegova primarna vloga je bila prvotno gospodarska, skozi čas pa sta jo nadomestili kulturna in ekološka. Soline so danes pomembno območje za varstvo narave in ohranjanje kulturne dediščine. Obalna mokrišča so tako pomemben življenjski prostor številnih organizmov, med drugim tudi ptic. Z nalogami, ki sledijo, boš podrobneje spoznal vrste ptic, ki so redne obiskovalke Strunjanskih solin.

*Namig: So gnezdilke obalnih mokrišč, ki v notranjosti Slovenije redko ali sploh ne gnezdijo. V to skupino sodita sabljarka in mala čigra, še dve vrsti pa boš odkril sam, če rešiš spodnje naloge.

1. Da naloge lažje bo reševati,
in o pticah pomembne informacije zbrati,
spodaj pravo povezavo izbrati bo lahko,
kar naj ti v pomoč bo.

A	Č	G
https://www.policija.si/	https://www.ptice.si/ptice-in-ljudje/ptice-slovenije/	https://parkstrunjan.si/

2. V nalogah imeni dveh ptic iskali boste,
takih, ki niso najbolj pogoste.
Če taksonomsko skupino izbrali boste pravo,
nalogi vam bo za zabavo.
Ime taksonomske skupine iz »brežine« izpeljite
in reševati naloge pričnite.

R	F	Ž
Močvirniki	Kukavice	Pobrežniki

3. Čeprav ptici sva, na drevesih ne živita
in si gnezdo drugje zgradija.
Življenjsko okolje drugačno imata,
ker drugače kot tako živeti ne znava.

M	L	N
Skalne stene	Plitvi bazeni v solinah in plitvine ob izlivih rek	Travniki in sadovnjaki

4. Skupno ime za ta življenjska okolja bomo poiskali,
ker le tako razumeti bomo znali,
da takih življenjskih okolij nekoč je dosti več bilo,
danes pa izsušena in zasuta so.

Ž	E	D
Gozdovi	Obalna mokrišča	Travišča

5. Ptice duplarice v duplih domovanja imajo,
medve pa v duplih ne živiva,
ampak jajca v gnezdo drugje valiva.

H	P	Z
V duplih	Na tleh	V krošnjah dreves

7. Ob plitki vodi živim,
zato živelj ob in v vodi lovim.
Gosenic in črvov na mojem jedilniku ni,
raje pojem, kar v solinskih bazenih živi.

O	G	S
Vodne žuželke, paglavci in majhni raki	Črvi in gosenice	Ribe, raki, mehkužci

8. Pozimi v Afriko se preselim,
da zime kot medved ne prespim.
V Slovenijo vseeno vrnem se rad,
ko ptički se ženijo, torej na ...

R	Z	K
Poletje	Zimo	Pomlad

6. Drobno telo imam,
na izredno dolgih nogah okoli capljam.
Moje noge žive barve so,
čeprav črno-belo moje je telo.

L	Z	I
Rumene	Zelene	Rdeče

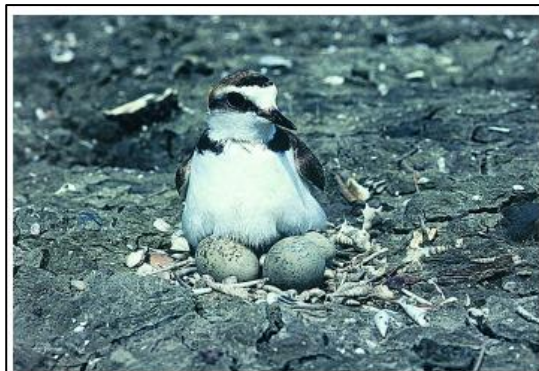

Foto: Bojan Marčeta

9. Gnezda si zgradim tako,
da nad vodo ves čas so,
včasih pa preveč dežuje
in mi leglo poškoduje.

Kaj v takem primeru naredi samica?

B	G	N
Odleti proč	Počaka še eno leto	Znese/izvali nova jajca

10. Obe ptici, katerih iščemo ime,
se na obali najde še drugje.
Lokacije so tri, kjer gnezda vsaka gradi.

D	H	C
Sečoveljske soline, Škocjanski zatok, Krajinski park Strunjan	Kozjanski park, Škocjanske jame, Logarska dolina	Triglavski narodni park, Ljubljansko barje, Krajinski park Goričko

GESLO:

5	7	3	7	J	9	6	8
---	---	---	---	---	---	---	---

in

B	4	3	7	1	4	3	6
---	---	---	---	---	---	---	---

10	4	2	4	V	9	6	8
----	---	---	---	---	---	---	---

KRAJINSKI PARK TIVOLI, ROŽNIK IN ŠIŠENSKI HRIB

Gnezdilnice in krmilnice

Si že kdaj obiskal Tičistan? To je območje v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, kjer se obiskovalci že od nekdaj srečujejo s pticami. Zato ima območje tudi takšno ime – to je tam, kjer **STANUJEJO PTIČI – TIČISTAN**.

Ptice imajo tu veliko skrivališč, zaradi lažjega gnezdenja je postavljena še mreža primernih gnezdilnic, pozimi tudi številne krmilnice. Pestro ponudbo hrane za ptice v parku dopolnjujejo ljudje, ki pticam prinašajo raznovrstna semena in oreščke.

Obišči Tičistan preko spletne strani <http://parktivolirozniksisenskihrib.si/podstran/ticistan> in spoznaj priporočila za krmljenje ptic ter postavljanje ptičjih gnezdilnic in krmilnic. Zatem dopolni spodnje besedilo.

PTIČJE GNEZDILNICE

Nekatere ptice za vzgojo zaroda potrebujejo dupla – npr. sinice, plavčki, brglezi. Ker v mestih pogosto primanjkuje primernih dreves z dupli, tem pticam lahko pomagamo z nameščanjem gnezdilnic.

Najboljše so _ _ _ _ _ gnezdilnice, ki niso tretirane z barvami in laki. Gnezdilnica mora biti izdelana trdno. V notranjost ne sme teči voda, zato naj ima streha kovinsko ali plastično zaščito. Nameščena mora biti trdno, da se ne _ _ _ _ _ . Da pri namestitvi ne poškodujemo _ _ _ _ _ , je najbolje, da jo na drevo pritrdimo z žico. Gnezdilnico vsako leto

pregledamo in _ _ _ _ _ . Namestimo jo dovolj visoko, da do nje ne morejo _ _ _ _ _ , npr. domače mačke.

Oglej si video, v katerem je prikazano, kako ptica zgradi gnezdo:

<https://www.youtube.com/watch?v=7EPJEg6R3SM>

Prepoznavaj ptico in jo poimenuj:

1						
---	--	--	--	--	--	--

V pomoč ti je lahko določevalni ključ za ptice, ki ga najdeš na spletni povezavi:

https://www.ptice.si/wp-content/uploads/2014/03/brosure_2016_ptice_slovenije_mali_prirocnik.pdf

KRMLJENJE PTIC IN KRMILNICE

Pozimi, ko pritisne mraz, se nekatere vrste ptic približajo človekovim naseljem. Če jim v okolici svojega doma ponudimo primerno hrano, jih lažje opazujemo in bolje spoznamo. Krmilnice moramo pred vsakim ponovnim nasipom hrane očistiti, da zmanjšamo možnosti za okužbo ptic. Hraniti lahko začnemo že pozno jeseni, vsekakor pa takrat, ko je v naravi sklenjena snežna odeja ali so nočne temperature pod lediščem. Ptice hranimo le s hrano, ki jim je v enaki obliki dostopna tudi v naravi (semena, suho sadje, žita), in ne z ostanki človeške hrane, posebej ne, če je kuhana in začinjena. Najboljše je, da na svojem vrtu posadimo primerne »plodonosne« avtohtone drevesne in grmovne vrste.

Prepoznavaj hrano na fotografijah in jo ponudi pticam. Zabeleži, katere vrste jo bodo jedle. Pri prepoznavanju ptic si lahko pomagaš z določevalnim ključem za ptice, ki ga najdeš na spletni povezavi: https://www.ptice.si/wp-content/uploads/2014/03/brosure_2016_ptice_slovenije_mali_prirocnik.pdf

       3

     5

2

    4

6

Najprimernejši način hranjenja ptic je naraven. To pomeni, da na svojem vrtu posadimo primerne »plodonosne« avtohtone drevesne in grmovne vrste, kot so: šipek, robida, malina, črni trn, glog, mokovec, brek, skorš, črni bezeg, rdeči in rumeni dren, jerebika, dobrovita, ognjeni trn, bršljan, divja trta in druge.

GESLO NALOGE:

Iz označenih črk sestavi geslo in ga vpiši v manjkajoče kvadratke.

Če boš skrbel za ptice, ti bodo le-te poplačale s

 1 2 3 4 3 1 5 M

 1 3   6 3 M

IZBERI IZZIV:

Pri pouku tehnike izdelajte ptičjo gnezdilnico ali krmilnico in jo obesite na drevo v bližini vaše šole.

Načrt za izdelavo najdeš na spletni strani https://www.ptice.si/wp-content/uploads/2014/03/zlozenke_2001_2_digi_pomagajmo_pticam_namescavimo_gnezdilnice.pdf

PERNATI SVET PTIC

Čestitamo, uspelo vam je! Rešili ste vse naloge drugega sklopa. S tem ste dobili novih pet gesel, ki jih vnesite v spodnje kvadratke in sestavite končno geslo drugega sklopa.

GESLA DRUGEGA SKLOPA

Kozjanski regijski park

--	--	--	--	--	--	--	--

Krajski park Ljubljansko barje

B						A
M	1	2	3	1	T	N
						4

T	3	5	6	N	4	2	4
---	---	---	---	---	---	---	---

Krajski park Pivška presihajoča jezera

					C
P	T	2	3	5	N
					8

6	I	1	Š	K	4	7
---	---	---	---	---	---	---

Krajski park Strunjan

				D			
				J			

in

B							
---	--	--	--	--	--	--	--

				V			
--	--	--	--	---	--	--	--

Krajski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib

Če boš skrbel za ptice, ti bodo le-te poplačale s

Č

							M
--	--	--	--	--	--	--	---

					M
--	--	--	--	--	---

KONČNO GESLO DRUGEGA SKLOPA

Prepiši črke iz zgornjih gesel pod označenimi črkami in dobil boš končno geslo prvega sklopa.

A	B	C	Č	D

